

Nr 226.

Av herr Näsgård, med förslag till förordning om investeringsfonder för skogsvårdsarbeten och till förordning om ändring i förordningen om investeringsfonder.

På de allra flesta enskilda fastigheter av bondeskogsnatur kunna avverkningar till avsalu icke ske årligen. Skogen måste sparas under ett antal år för att ett större uttag därefter skall kunna göras. Detta medför ej obetydliga olägenheter ur skattesynpunkt för skogsägaren. Enär inkomsten ej fördelas någorlunda jämnt för de olika åren, bli möjligheterna att utnyttja medgiven avdragsrätt mindre, och på grund av skatteskalans progressivitet blir den sammanlagda skatten även högre än den skulle ha blivit, om skogsuttaget hade kunnat göras kontinuerligt. Inom landet finnas 168 000 brukningsdelar med mindre än 25 hektar skog, 56 000 brukningsdelar mellan 25 och 50 hektar, 33 000 mellan 50 och 100 hektar och 15 000 mellan 100 och 200 hektar, medan endast 6 000 brukningsdelar ha över 200 hektar skog. Det är således en fråga, som berör praktiskt taget hela vårt bondeskogsbruk.

Här skall nu endast beröras den sida av frågan, som gäller avdragsmöjligheterna för skogsvårdande arbeten av skilda slag. Enligt skattelagstiftningen föreligger avdragsrätt för bl. a. sådana arbeten som hyggesrensning, sådd, plantering, bränning, markberedning, dikesrensningar och övriga icke grundförbättrande arbeten, som ingå i den av lagen reglerade reproduktionsplikten. Det förhåller sig som bekant på det sättet, att dylika skogsvårdande åtgärder sällan eller aldrig kunna utföras samma år, som inkomsterna från avverkningen erhållits. De ofta mycket kostnadskrävande åtgärderna för återväxtens tryggnad efter avverkningen komma därför i stor utsträckning att utföras under år, då någon inkomst från skogen icke erhålles. Skogsägaren berövas därmed möjligheten att från inkomsten av skogsbruket göra de avdrag, som han enligt skattelagarna har rätt att göra, dvs. avdrag som föranletts av utgifterna för inkomstens förvärvande.

Ur allmän synpunkt kan man uttrycka förhållandet så, att under en högkonjunktur finnas i regel penningmedel för skogsvårdsarbeten, men arbetskraften är otillräcklig. Under lågkonjunktur däremot, då inkomsterna från skogen sina, saknas ofta penningmedel. Sådana arbeten, som på kort sikt uteslutande ådraga företagens utgifter, bli då ställda i efterhand för förvärvsarbeten av annan art. Med hänsyn härtill vore det ur skogsvårdens synpunkt önskvärdt, att en del av de goda årens inkomster reserverades för ianspråktagande under mindre gynnsamma konjunkturen. Detta gäller särskilt de mindre skogsägarna, som helt naturligt ha svårast att åstadkomma

den önskvärda utjämningen. En fondering skulle dels utjämna arbetstillfällena, dels skapa förutsättningar för sysselsättande av speciellt de yrkeskunniga mindre skogsägarna och deras gårdsfolk inom det område, där denna arbetarkategori har alldeles särskild förankring. För större skogsägare skulle fonderingen bidra till att stabilisera driftsekonomien, vilket även komme arbetarna till godo i form av jämnare sysselsättning och tryggare arbetsförhållanden. För bönderna, som representera huvudparten av landets samtliga skogsägare, skulle förefintligheten av sparade kapitaltillgångar innebära, att de finge råd att utföra behövliga skogsvårdsåtgärder på sina fastigheter under en lågkonjunktur. Frågan synes kunna lösas genom inrättande av investeringsfonder för skogsbruket.

I samband med förra årets proposition om investeringsfonder för andra områden av näringslivet diskuterades även ganska ingående frågan om investeringsfonder i förvärvskällorna jordbruk och skogsbruk. Bevillningsutskottet ansåg, att den ifrågasatta lagstiftningen om bokföringsskyldighet för vissa jordbruk borde avvaktas, men uttalade samtidigt att det oberoende härav borde undersökas, huruvida skogsägare kunde beredas möjlighet att hos vederbörande skogsvårdsstyrelse deponera viss del av inkomsten av skogsbruk för framtida användning till skogsvårdande åtgärder.

Sedermera har skogsstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 januari 1948 framlagt förslag om investeringsfonder för skogsvårdsarbeten. Styrelsen understryker ärendets betydelse både som en konjunkturpolitisk fråga och som en angelägenhet av största vikt för skogsnäringen. Att en fondering i återväxtbefrämjande syfte bygger på starka reella motiv framgår bl. a. därav, att statsmakterna sedan 30 år tillbaka tillåtit domänverket liknande medelsavsättning i den s. k. förnyelsefonden. Skogsstyrelsen föreslår att investeringsrätten inskränkes till belopp motsvarande omkostnader för underhållsarbeten, som äro avdragsgilla i taxeringshänseende. Inom ramen av medgiven fondering skulle skogsägare ha rätt att hos skogsvårdsstyrelse deponera valfria inkomstkvoter för skogsvårdande ändamål. För dessa medel skulle vederbörande åtnjuta avdragsrätt vid beräkning av nettointäkt av skogsbruk. Om avsatta medel icke användas för åsyftat ändamål, återfalla de till beskattning. Aktiebolag och ekonomiska föreningar skulle ha valfrihet att — i stället för att deponera medel hos skogsvårdsstyrelse — verkställa fondavsättning på sätt som föreskrives i kompletteringsbestämmelserna till 1947 års investeringsförordning.

Utom motiv av mera produktionsbefrämjande syftning för skattefri investering i skogsvårdsfonder kunna — framhåller skogsvårdsstyrelsen — även åberopas penningpolitiska synpunkter. Avsättning till dylik fond kan nämligen med fog anses vara en åtgärd av samma karaktär som insättning av sparmedel i bank; inflationstendenser motverkas genom att ett mot investeringsfonderna svarande penningbelopp undandrages marknaden.

Många bolag saknade under lågkonjunkturrens svåraste år medel för

skogsvårdsarbeten. De praktiska konsekvenserna av detta blevo dels att arbetslöshetssituationen skärptes i proportion till de underlåtna skogsvårdsarbetena, dels att en för skogsproduktionen ödesdiger lagring av eftersläpande reproduktionsåtgärder ägde rum. För att i någon mån eliminera olägenheterna av denna utveckling tvangs staten att i arbetslöshetslindrande syfte föranstalta om det s. k. tillfälliga skogsvårdsanslaget, som även kom bolagen till del. Anslaget subventionerade visserligen icke lagligen åvilande reproduktionsåtgärder utan i huvudsak grundförbättrande företag men avsåg också en del underhållsarbeten, t. ex. röjningsgallringar. Mellan 1932 och 1939 utbetalades från detta anslag icke mindre än 12 miljoner kronor, varav huvudparten till aktiebolag. Om investeringsförmånen tidigare stått till bolagens förfogande, hade de haft tillfälle att under goda år verkställa beskattningsfria fonderingar, som täckt skogsvårdsomkostnader även under lågkonjunkturen.

I betraktande av de stora värden som stå att vinna synas skäl föreligga, att bolagen medgivas en fonderingsrätt i nivå med de belopp, som domänverket för närvarande avsätter till förnyelsefonden, eller omkring 9 kronor per hektar och 10-årsperiod. De beskattningsfria investeringarna skulle begränsas till sådana objekt för vilka aktiebolagen icke under några förhållanden — ens under arbetslöshetstider — kunde tänkas åtnjuta annat statligt stöd. De objekt, som tillhöra denna kategori, äro i huvudsak reproduktionsarbeten, dvs. lagligen åvilande förpliktelser att genom rensningar, sådder, planteringar eller dylikt dra upp nöjaktig återväxt inom skälig tid efter avverkningen.

Vad beträffar enskilda fysiska personers investeringskvoter anser styrelsen, att innehavare av smärre skogsfastigheter borde medgivas en något större investeringsrätt per arealenhet skogsmark, och anger som norm 13 kronor per hektar och 10-årsperiod. För att i viss mån minska den ojämnhet i beskattningseffekten, som progressionen och avdragsförhållandena vålla i skogsbruket, torde det vara ändamålsenligt, att investeringsavsättningarna icke fastlåsas som bestämda procentkvoter till varje särskild skogsnettointäkt. En önskvärd utjämning torde i detta hänseende vinnas, om den enskilde skogsägaren medgives rätt att efter eget skön variera avsättningskvoterna inom investeringsförmånens totalram i övrigt. Varje sådan avsättning bör dock maximeras till belopp, som uppenbarligen icke överstiger respektive års avverkningsnetto.

Beträffande ordningen för medelsavsättningen torde olika metoder kunna övervägas. Skogsstyrelsen har för enskilda skogsägare föreslagit fondering av medlen hos skogsvårdsstyrelserna under det att bolag och ekonomiska föreningar, vilka äro underkastade bokföringsskyldighet, skulle ha valfrihet att antingen deponera medel hos skogsvårdsstyrelse eller verkställa medelsavsättning enligt samma grunder, som gälla för redan inrättade investeringsfonder. Föreningen Sveriges skogsvårdsstyrelser har i en till Kungl. Maj:t

under hösten 1947 ingiven skrivelse föreslagit, att skogsägare skall beredas möjlighet att göra avdrag för vad som insättes å särskilt konto i bank, s. k. skogskonto, för belopp som är avsett att användas till vissa skogsvårdsarbeten.

Skogsstyrelsen har utarbetat ett utkast till förordning om investeringsfonder för skogsvårdsarbeten, vari förslag till närmare bestämmelser om fonderingen utformats. Däri ingår bl. a. en tabell, i vilken för varje fastighetsgrupp uträknats medelsinvesteringen per hektar samt en teoretisk övre gräns fixerats för investeringar under en tioårsperiod. I ett förslag till ändring i förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder har styrelsen utformat de bestämmelser, som ansetts erforderliga för att utvidga investeringsmöjligheterna för aktiebolag och ekonomiska föreningar, till att avse jämväl sådana för skogsvårdsarbeten. En avskrift av skogsstyrelsens förslag kommer att tillställas vederbörande utskott.

Såsom framgår av det anförda är det ur olika synpunkter synnerligen angeläget, att frågan om investeringsfonder för skogsbruket utan dröjsmål vinner sin lösning. Skogsvårdsarbetet skulle få ett kraftigt stöd genom dylika fonder, och konjunkturpolitiskt sett skulle en värdefull utjämning uppnås för framtiden. Då erforderlig utredning jämte ett i detalj utarbetat förslag nu föreligger från skogsstyrelsen, synes frågan böra kunna lösas vid innevarande års riksdag.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte antaga vid motionen såsom Bilaga 1 och 2 fogade förslag till förordning om investeringsfonder för skogsvårdsarbeten och förslag till förordning om ändring i förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder.

Stockholm den 24 januari 1948.

Bernhard Näsgrård.

Förslag

till

Kungl. Maj:ts förordning
om investeringsfonder för skogsvårdsarbeten,
given Stockholms slott den — — —

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet enligt kommunal-skattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt må ägare av sådan fastighet njuta avdrag i enlighet med bestämmelserna i denna förordning för belopp, som avsättes till investeringsfond för skogsvårdsarbeten.

2 §.

Innan avsättning må ske till investeringsfond, skall medgivande därtill lämnas av skogsvårdsstyrelse inom det område där fastigheten är belägen. Medgivande får endast lämnas, om den skattskyldige vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet enligt kommunal-skattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt kan anses berättigad till avdrag för kostnaderna för underhållsarbete som åligger honom enligt gällande skogsvårdslag. Avsättningen skall av skogsvårdsstyrelse bestämmas till visst högsta belopp, vilket, under iakttagande tillika av vad som stadgas i 3 §, ej får överstiga vad som kan anses motsvara kostnaderna för nämnda underhållsarbete.

3 §.

Om skattskyldig är aktiebolag eller ekonomisk förening, må avsättning till investeringsfond ej ske med högre belopp än att i fonden innestående medel icke vid något tillfälle överstiga 3 kronor 60 öre för hektar.

Är skattskyldig annan än aktiebolag eller ekonomisk förening, må avsättningen till investeringsfond ej överstiga de i nedanstående tabell angivna beloppen.

Fastighetens produktiva skogs- mark, hektar	Högsta tillåtna i fond innestående belopp; kronor för hektar
Ej över 25	16: —
Över 25 men ej över 50	14: —
” 50 ” ” ” 75	12: —
” 75 ” ” ” 100	10: —
” 100 ” ” ” 125	9: 20
” 125 ” ” ” 150	8: 40

Fastighetens produktiva skogs- mark, hektar	Högsta tillåtna i fond innestående belopp; kronor för hektar
Över 150 men ej över 175	7: 60
” 175 ” ” ” 200	6: 80
” 200 ” ” ” 225	6: 40
” 225 ” ” ” 250	6: 20
” 250 ” ” ” 275	6: —
” 275 ” ” ” 300	5: 80
” 300 ” ” ” 325	5: 60
” 325 ” ” ” 350	5: 40
” 350 ” ” ” 375	5: 20
” 375 ” ” ” 400	5: —
” 400 ” ” ” 425	4: 80
” 425 ” ” ” 450	4: 60
” 450 ” ” ” 475	4: 40
” 475	4: 20

4 §.

Medel som avsätts till investeringsfond skola inbetalas till skogsvårdsstyrelsen under det beskattningsår avsättningen äger rum. Skogsvårdsstyrelsen skall insätta medlen på särskild bankräkning för varje skattskyldig eller göra dem räntebärande genom inköp av statsobligationer.

5 §.

Utbetalning från investeringsfond må äga rum, i den mån den skattskyldige styrkt, att han haft kostnader för sådant underhållsarbete, varför avsättning till fonden ägt rum.

6 §.

För beskattningsår, under vilket medel avsatta till investeringsfond tagits i anspråk jämlikt 5 §, må vid taxering avdrag för kostnad med belopp svarande mot fondens minskning ej ske.

7 §.

Skogsvårdsstyrelsen äger på framställning av den skattskyldige föreskriva att fondavsättning helt eller delvis skall återföras till beskattning.

Därest föreskrift meddelats om fondavsättnings återförande till beskattning, må den skattskyldige icke för beskattningsåret i fråga medgivas att verkställa nyavsättning till investeringsfond.

Då föreskrift meddelats enligt första stycket, skall skogsvårdsstyrelsen lämna underrättelse därom dels till den skattskyldige, dels ock, för att tillställas vederbörande taxeringsnämnd, till länsstyrelsen i det län där den skattskyldige skall taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

8 §.

Har skogsvårdsstyrelsen beslutat fondavsättnings återförande till beskattning, skall beloppet upptagas såsom skattepliktig intäkt av jordbruksfastig-

het för det beskattningsår, varunder ianspråktagandet skett eller enligt meddelad föreskrift skolat ske.

Har taxeringsnämnd påfört taxering enligt första stycket, skall taxeringsnämndens ordförande i förekommande fall lämna taxeringsnämndsordförandena i de övriga taxeringsdistrikt, där taxering bör äga rum, erforderliga meddelanden till ledning vid taxeringen inom dessa distrikt.

9 §.

Skattskyldig, som gjort avsättning till investeringsfond enligt denna förordning, är pliktig att vid självdeklaration för det beskattningsår, då avsättningen ägt rum, ävensom för varje påföljande beskattningsår, intill dess de avsatta medlen avförts ur fonden, foga uppgift enligt formulär, som fastställs av Kungl. Maj:t, rörande avsättning av medel till fonden samt fondens användning och avveckling. Vid allmän självdeklaration skall sådan uppgift fogas i två exemplar.

10 §.

Det åligger taxeringsnämnd att i sitt protokoll förteckna de skattskyldiga, som för året avgivit eller bort avgiva uppgifter enligt 9 §.

11 §.

Länsstyrelsen har att snarast möjligt efter det taxeringsnämnderna avslutat sitt arbete till skogsvårdsstyrelsen översända det ena exemplaret av de jämlikt 9 § vid allmän självdeklaration fogade uppgifterna. Om ändring i meddelat beslut rörande avdrag för avsättning till investeringsfond därtill föranleder, skola erforderliga tilläggsuppgifter ofördröjligen genom länsstyrelsens försorg tillställas skogsvårdsstyrelsen.

12 §.

Hos skogsvårdsstyrelserna skola föras register över investeringsfonder.

13 §.

Den som är missnöjd med skogsvårdsstyrelsens beslut enligt denna förordning må däröver föra talan hos skogsstyrelsen genom besvär, vilka skola hava dit inkommit inom trettio dagar efter den, då klaganden erhållit del av beslutet.

Över skogsstyrelsens beslut må klagan ej föras.

14 §.

För tillämpningen av denna förordning erforderliga föreskrifter meddelas av Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bestämmande av skogsstyrelsen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och äger tillämpning jämväl med avseende å det beskattningsår, för vilket taxering av beskattningsnämnd i första instans verkställes under år 1948.

Bilaga 2.

Förslag

till

Kungl. Maj:ts förordning

om ändring i förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om
investeringsfonder,

given Stockholms slott den — — —

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom., 4 § 2 mom. samt 5 och 17 §§ förordningen den 2 maj 1947 om investeringsfonder skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

1 mom. Investeringsfonder som i denna förordning avses äro

- a) investeringsfond för byggnader,
- b) investeringsfond för inventarier,
- c) investeringsfond för varulager,
- d) investeringsfond för arbeten i gruva, samt
- e) investeringsfond för skogsvårdsarbeten.

4 §.

2 mom. Det ankommer — — — utsträckning planlägges.

Fråga om fonds ianspråktagande må väckas, förutom av arbetsmarknadsstyrelsen och den skattskyldige, även av vederbörande kommun och näringsorganisation samt beträffande investeringsfond för skogsvårdsarbeten av skogsstyrelsen.

5 §.

Investeringsfond får — — — nedan sägs:

Investeringsfond för byggnader — — — närstående företag;
investeringsfond för inventarier — — — för ombyggnader;
investeringsfond för varulager — — — dylika tillgångar;
investeringsfond för arbeten — — — liknande fyndighet; samt
investeringsfond för skogsvårdsarbeten: för kostnader för sådant underhållsarbete, som åligger den skattskyldige enligt gällande skogsvårdslag samt verkställt under beskattningsåret.

Därest investeringsfond — — — av fartyg.

Kungl. Maj:t — — — riket tillverkar.

Vid tillämpning — — — under beskattningsåret.

17 §.

Länsstyrelsen har — — — tillställas kommissionen.

Beträffande avsättning till investeringsfond för skogsvårdsarbeten under-
rätte arbetsmarknadsstyrelsen skogsstyrelsen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt
därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling,
och äger tillämpning jämväl med avseende å det beskattningsår, för vilket
taxering av beskattningsnämnd i första instans verkställes under år 1948.
